

M u i t a l æ g j e

čuvgetusa haleduvvudi sami gaskast.

Num. 9.

September manost 1875.

3ad jakkodak.

Dollačollo varek, vulkanak.

Mi læp oudalest dam avisast šaddam namatet, atte gallad sajest mailmest gavdnojek dagar varek, maina davja suovva soic-eu ja dolla aibmoi gargesta. Dagar varin gavdnojek mada-europast guokte, mak læk mælgat valdai, nammalassi Vesuv Italienest ja Etna Sisilien sullust. Davve-europast gavdnojek galladuk Islandast, mi gukken vestabælde Norga davagæce læ. Min rikast i gavdno oktage dagar varre. Æra ædnam osin gavdnojek ollo dagar varek, mai gaskast mi mattep namatet dam alla Kotopaksi mada-amerikast, maida jaskes ave sulluin, gosa æska dalaš olbmuk læk oapasmam, gavdnojek manga dagar vare. Dak varek jakkasažat aledek ječasek dambokte, atte dat suddaduvvum galvo, mi ædnamest čollujuvvu aibmoi, fastain gačča damanaga varrai go galbmo dase. Nuft lassan gærde bagjeli. Damditi šadda maida sin habme alelessi dego jorba čokkak, man alemus sajest læ dogo skorsteinraige daihe dego ratte. Dam raige læk deđulažak krateren goččudam, ja dam čada dollagargas boatta. Æi dak aitus alelessi dola čolo; muttom in i boade goassegen dolla, mutto aive suovva. Čollomaige gargesta gudna ja njuorsodattujuvvum gæđgek juokke guvlui, ja dollanjuovčamak aimost cæggajek, nuftgo maida suddaduvvum galvo, mi lavan goččujuvvu, varre

ærte mielde golga, davja manga vikka (mila) duokkai. Dak lavaravnjek biledek ja duššadik buok, man njæiga bodešik. Go dat galbmo, de dat šadda nuft garas dego malna. Acagattujuvvum gæđgek suppejuvujek cælkemættom alludakki. [Stuorra gæđgek mattik 1400 alan alludakki girdet. Amerikast dappatuvva muttom in, dagar varek čacchivvudaga čolluk guliguim ja njuvliguim. Dast matta buorremælgadi arveduvvut, atte dat čacce avest boatta. Suovva ja gudna davja sevnuđatta aimo nuft atte bæive šadda dego igja. Dam farost davja læ ædnamdoargestæbme, mi oasetesvuodain laseta.

Josjuoge ædnamdoargestæbme ædnak sajin vutto, de dat almaken davjemusta dæiveda daida baikidi, mak dollasollo vari lakka læk. Min ædnamest dak æi vutto davja, ja jos vela soamesen vuttujek, de dak æi læk valdai. Ædnam doargestedin gullo dego maradæbme ja muttom in dovdo maida æna doargestæme. Mutto daina baikin, gost æna olguš læ asetæbbu, læ doargestæbme soaigos. I dast galli, atte æna doargesta nuft, atte udnaboccek gaččik, vistek luoddanadek ja girkobiellok ješaldesek čugjek, mutto obba gavpugak mattik duššat, nuft atte assek ællen havdaduvvujek. Æna luoddana ja nielasta vuvdid, gavpogid ja varid. Havkadægje suovva ja dolla olgus

bakke luoddanemi čada. Æna olgus latte dego appe garra dalke siste. Čappis miera ædnama gočča; bajan ratta læ aimost ja dat sæmma læ ædnam siste; mærra acca bagjel rajaides daihe coakko nuft, atte stuorra stukkak goikesen baccek; sulluk oddasest ittek ja oudešak fast javbek. DALLE orro dego ædnam maņemuš bæive lifči boattam.

Ollu vaigades ædnamdoargastusak læk ædnamolguša biledam. Oudemuš ædnamdoargestæbme, man birra mist læ vissis dietto, læ dat, mi Sodoma ja Gomorra duššadi. Maida judaædnamest læmaš oudiš aigi dollačollo varek. 1759 vuodalogost læi dam ædnamest daggar ædnamdoargestæbme, atte 30,000 olbmo sorbmašuvve ja 5 gavpuga dušše, mai gaskast maida Nasareth. Hirbmadæmus ædnamdoargestæbme, man birra mi dævvaset diettep, duššadi las bæive November manost 1755 stuorra oase Lissabon gavpugest. Æna doargesti nuft garraset, atte olbmuk æi dattum julgi alde bissot; vistek šlabme juokke sajest ædnami; dolla oidnui juokke sajest; mærra dego varre fierai ædnam bagjel ja latti dego čocce duolde ruitto siste. Bagjel 24,000 olbmo sorbmašuvve. Muttom ædnamdoargestæbme duššadi 5ad bæive Februar manost 1783 dam čaba ædnamstukka, mi Kalabrien goččujuvvu, Italien mada gæčest. Dam vuoro hævvanegje 40,000 olbmo, ja obba dat æna mutti hame nuft atte i læm dovdamest. Muttom varek legje javkam ja ærak fast oddasest čobmiluvvam. Muttom olbmuk njellasegje ædnamluoddanemidi, muttomak albmoi balkestuvvujegje: Obba lokkai læi dille soaigos.

Mada-Amerikast læk ædnamdoargestæmek davjebut go æra saje. Dobbe gavdnojek gavpugak ja ædnamstukkak, mak man-

gi læmaš duššaduvvum, mutto mai ala fastain assek læk boattam. Dam guovlo assek læk burist harjanam ædnamdoargastusaidi. Si huksejek vuollegis vistid, amasek sorbmanuvvat dai gaččam bokte. Lima gavpuk duššai aibas 1746 vuodđalogost ja mærra valdi dam sæmma aigi Kallao gavpuga. Karakas gavpuk duššai 1812 ja hævvanegje moadde minutast 10,000 olbmo, 4000 arvo gavdne girkoim hævosek. Dagar soaigos dappatusai bokte færtte olmuš čielgaset dovdat, man son læ hægjo ja valdetæbme hærra valde vuostai. Son sirda varid audal go dak dam fuomašik; son njæida daid su moarestes; son ædnama murda su sajestes, nuft atte dam baccek doargestek.

Čaccesullost September manost 1875.

Dam avisa čada læ galladašši čuovvas vuigejuvvum læmaš kristalažaidi sami gaskast, atte maidege oafaruššat sin aigalaš ælost, vai hærra vuoinast liegaduvvum ja čuvgejuvvum kristalaš mataši jottet daina loavkoin, gost sævdnjadvuotta læ sakadæmus ja galmasvuotta bahamusat buokaid stardodam, mutto ibe oroge oktage — æreb Alatai guovlost — raskemen bursas lækkot. Ja moftbe juo dadde galgašik sattet dam dakkat? Mi bagge? Daida rakisvuotta? Dai radai čalle, gutte gukka aige læ dam guovlost vagiolam, i læk vela fuomašam, atte dabe olost gavdno æra rakisvuotta, go dat, mi luondogappalagainge oidnot matta. Ænašak vela dainage, gæk oskolažžan ječasek lokkek, æi oro bainatallam Jesusa njuorrases, arkalmaste, rakislaš ja buokai audogasvutti gæsoategje vaibmolagest. Galmasvuotta, dovdotesvuotta ja njuorasmætomvuotta læ gusto singe fatmastam ja dat

ođda va
dovdom
dal mat
gæina l
dam aš

— H
vuvdi O
nieida g
dagar g
mam ja
šaddai
mutto g
de son
vuollai
albmugi
avisi va
de ja o
veš orro
bivdet.
boadnja

— 76
govčas
Karl Jo
stianias
alde go
rakaduv
læskadr
samus
stiania
kæisare

— N
gavdnoj
læ ollan
olmušča
men sa
birra.
danska
Upsala
læk lak
čoaikka
aige da

odda vaibmo, mi Ibmel manai vissasæmus dovdomærka læ, dat varmes vailo. Vela dal maqemuš vuoro čuvjuvuvu buokaidi, gæina læš vaibmo: Bargat ovtarađalažat dam aše oudedet!

— Hæppadlaš dakko. Mannam gida vuvdi Ole Persen Bietta akka Elen Gunnar-nieida gavpeolbmai Peter Larseni goroda dagar galbest, mi ješ læi šaddadedin jabmam ja dasto aige njušvakætte orrom. Son šaddai dam sujast vuogadvetti vaidujuvuvum, mutto go Larsen i gaibedam su raugastussi, de son bæasai 10 speise sakoin, ja dam vuollai vela færti mannat, atte su dakko albmugi muitaluvvut avisa bokte. Dat læ avisi valdujuvuvum eisevalde gaibadusa mielde ja oudamærkan sigjidi, gæina miella hæiveš orrot guoimes bættem bokte ječas avke bivdet. Dat berre dasa lasetuvvut, atte boadnja læi dam aššai mainetæbme.

— 7ed bæive dam manost valdujuvuvui govčas dam bace alde erit, mi gonagas Karl Johani muitton læ ceggujuvuvum Kristianiast. Bacce læ heppus habmai, man alde gonagas čokka. Buok læ bronsæst rakaduvvum. Min gonagas læi dronnigines, læskadronnegin (gonagasa ædne) ja boarasamus barnines læi dam aigai boattam Kristiania ja ollo æra olbmuk. Maida ruoša kæisarest legje 2 airasa vuolgatuvvum.

— Nuftgo mi oudalest læp muitalam, gavdnojek dal juokke sajest, gosa čuvgetus læ ollam, lokkamættom særvek. Juokke olmuščærda oidnu dam aige čoakkai gessumen saga ja arvalusa adnem diti færa man birra. Mannam gida botte darro, ruota, danska ja suomenjarga studentak čoakkai Upsalast ja Stockholmast; dam čovčagæse læk lakka olbmakges dam njælje rikast čoakkai boattam Stockholmi. Nuft læ dat aige daggar atte olbmuk æmbo ja æmbo

oktigessujek.

— Gosa juo kristalaš čuvgetus læš ollam dam muddoi, atte ješjurdašæbme adnujuvuvu dam aše birra, dast datto maida gusto řido oidnujuvuvut kristalaš oapa sistdoalo birra. Dat aige orro ædnak guovloin lakkanæme, goas sierra særvek galgik čuožzelet, gæk ječak valjijek hapaidesek ja vuoinalaš oudastcuožoidesek.

— Mordar Kristofer Nilsen Svartbækken gæn birra mi muitalæimek 3ad nummirest dam jakkudagast, gutte goddi Even Dælien, læ dubmijuuvum hægatuttujuvuvut. Dat buoššoduvvum værredakke vela logai, go duobmo sudnji gulatuvvui, atte sudnji læ vela illon vigetesvuodast jabmet. Su duobmo læ aleb vuogadvutti mannam.

— Go obba Ruošaædnam šaddolašvuotta okti bigjujuvuvu, de fæрте dat jakke gærdejakkem dagjut. Mi migjidi i læk oalle vuogas, dat læ dat, atte rika davas gæčest, gost migjidi lave gordne boattet, læmas šaddo hægjo. Nuft læ sagga balalæmest, atte gordne i væje halben šaddat boatte jakkai.

— Dam gæse vuolgatuvvujegje Tromsast 30 boccu, mak Hamburgi galge saddejuvuvut. Tromsast vuvjategje daid skipa ragjai, man mielde mannat galge, mutto 5 stukka dam æi gillam: dak jabme. 25 botte dærvan Bergen ragjai, gosa jægel læ garvesen čoggujuvuvum.

— Mannam dalvasaš ja gidđasaš bivdo sameædnam hærralienast (amtast) luoitto mielde lakka 20 milliona dorskek.

— Ædnak sajin min rikast namalassi muttom gavpugin lokkjuvuvu jugišvuotta soaigos lakkai laskamen. Dam muitaledin mi mattep vela dasa lasetet, atte okta æppeosko ja ibmelmættomvuoda aige orro juokke guovlošt guovlamen.

— Dam rajast go Herman Dahla dollaskipa mannam gida boado ala manai ja duššai, læ Varjevuodna dollaskipataga læmaš. Dal læ doaimomest, atte dat vuodna boatte giddi fast dollaskipa oazžo. Kiepmann guovtes Arnt Brodtkorb Vargain ja Laur. Brodtkorb Čaccesullust læva bagjelasasga valdam dam doaimatusa. Rikakasast galga sodnoidi maksut 6500 speise jagest.

— Min rikast læ čoggjuvvum Islanda hædalažaidi 1810 speise, mak dokko læk saddejuvvum.

— Bappa Jørgen Moe læ bispan šaddam Kristiansani.

— Telegrafnuitalusa mielde læ vækkeitäibappa Lassen gieldebappan šaddam Varjagi.

Olgoædnam ođđasak.

Englandast læk dak manga ræstalume ja betolašvuodak, mak dai manjemuš aige læk oidnujuvvum, baittam dam avisa, mi stuoramus ja vægjelæmus læ dam rikast, vaha darkelæbbut gæččagoattet daid dilalašvuodaid ja arnotaga daid almotet. Dat čajeta dævvaset, atte dam rikast læk olok, gæk dušše guoimesek bættemin, filemin ja manamin, ječasek viggek riggodet. Ædnak mainetes olbmuk fillétallik ja šaddek oamestesek duššen. Vela dagar olbmukge, gæk arvost læk adnujuvvum læmaš, servik daidi betulašvuodaidi. Jošjuoge Englanda bæggösen, ja læge maida, de almaken i gavnno sagga gudège ædnamest dagar vaivašvuotta ja hædalašvuotta go aido dam ædnamest. Indien, Kina ja Englanda gaskast maida orruk soappamættomvuoda soaigos balvak guovladæme. Englanda galle soade garva nuft gukka go sudnji læ dat vejolaš, mutto dat stuorra gudne vægja almaken su nagget dorru.

— Frankrikast oidnu angeresbargo adnumen sikke gonagas- ja kæisarmielalažain nuftgo maida republikanalažain. Goas ođđa valjejubme ain galga adnujuvvut sin stuorradiggai, de læk maida buokak bargost dam ala, atte dagar galgaši šaddat valjejuvvut, gutte ješgænag oaiveli guorrasa. Frankrika stuorradiggai valjijuvvujek nammalassi dadestaga ođđasest, go ain vagjeg šadda. Kæisarmielalaš avisak albmoset ja jolga arvalek atte vækkavaldalažat dam jabmam kæisar bardne Frankrika trunno ala bigjat, ja republikanalaš avisak almotek maida dam balo, atto dok vegjik dam maida gæččalet, ærenoamačet dam sujast, go dala raddejubme maida orro dokko soji.

— Spanien. Ladne Seo de Urgels, mi karlistalažai haldost læi, læ soattevæga bokte valdujuvvum. Dak karlistalažak, mak ladnai gulle, læk fangan valdujuvvum. Dam vuoitto diti i berre oktage gaddet, atte dam varnotes rikast rafe šadda. Man gukka gonagas Alfons bisso Spanien trunno alde, dat i læk vejolaš oktige cælket, mutto sagga æpedatte orro læme, atte su gonagasvuotta læ mændo agalaš. Spanien læ oudalest vuojetam su gonagasas, dam satta vela dalge dakkat. Alfons ædne vuojetuvui ja i læk vela duostam dam ædnami guovlalet. Amadæus maida gavnai dile dagar ažžan, atte i duostam dast æmbo orrot.

Suomanjargast bægga čoaskem dagjak ædnak saji botetusid biledam.

— Go Garibaldi gulai, atte Herzegovinalažak legje moive dakkam, de son telegraferi bardnases Menotti, gutte læi Romast, atte son galgai oudastolbmajen mannat dasa atte sigjidi ruda čoagget. Ješ maida loppedi summa addet, vaiko son læ aibasrak vaivaš.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest

—
dadem
speise
te bag
Lavvor
lust fa

— ()
te bap
tidisga
matter
stivrej
juvvu
oapa
boatta
doalla
matest

— ()
læ lag
gæčle

—
Hjorth
gutte
tuvvui,
læi da
su am
lakkai
suja t

—
sagga
agi.
hui di
ames

—
ovta s
sirduj
galas
anost,
na m
skærr
bukta
ligge.

— Sameädnam hærraformanskapa læ dademielde go mi læp gullam miedetam 10 speise jakkasažat dam olbmui balkan, gutte bagjelassas valda matkalažaid suppet Lavvonjargast Suoidnesullui ja Suoidnesullust fast Lavvonjargi.

— Oudalest mi læp muitalæm, atte guokte bapa, Munk ja Wettergren læva ammatidiska hæittam damditi, go æva læk orrum mattemen dai čadnasi vuolde, mak girko stivrejume bælest alelessi čavgadet dollujuvvujek, ammatidesga doaimatet Kristus oapa mielde. Dal læ dam guovte bapast boattam girje prenti, mi čilgijume sistesdoalla dam birra, mi sodno læ baittam ammatet eritlavket.

— Gavpugsunde M. Nilsen Haugesundast læ laga sane vuollai šaddam fuolatesvuoda gæčeld ammatdoaimatusast.

— Okta soattehærra (oberstlöitnant] Hjorth, gæn vuostai ašše ocatuvvui, mutto gutte daddeke masa mainetæbmen gavnatuvvui, læ liccum su fidnostes. Sugja dasa læi dat, atte ocai aldces bodos fidno, mi su ammati i gullam. Min mielast orro dam lakkai oaidnet, atte son læ olles lagalaš suja taga liccum.

— Sameädname læ dam gæse boattam sagga uceeb jaffo Ruošæädnamest go oudišagi. Damditi læ jaffo rutta rekeg mielde hui divras, ærenoamačet nuorta sameädnamest.

— W. A. Gibbs Englandast læ hutkam ovta suoidnegoikadam maskina, mi matta sirdujuvvut ovta sajest nubbai. Okta engalas avisčalle, gutte dam læi oaidnam anost, maidno dam sagga. Suoidne manna moaidobocce čada, man sisa bieggaskærro, mi dampain joratuvvu, liegga aimo bukta. Moidost læ dat udnage, mi buok ligge. Dat njuoska suoidne, mi bocce gæ-

če čada coggujuvvu, boatta goikesen nubbe gæče olgos.

— Buok dak rikak, gæi olbmuk njuorjobivdo dakkek Jan Mayn birrasin, aiguk šietat dam arvalussi, atte dat bivdo gildujuvvuvu vassis oase jagest. Damge bivdost læ nammalassi dovdušgottum, atte olmuš, go dat skiloteslakkai bæssa su doarradalluume soades oudedet, de son satta maida dainage fuoddoin "Ibmel aite salket."

— Tuollokasserar Stavangerest læ laga sane vuollai šaddam damditi go ruđaid læ adnam, mak ruđnakassi gulle; nuft læ son maida ammatestes erihigjum dassa go su ašše čielga.

— Svend Foyen læ dam mannam gida ja gæse Varjevuonast fidnam 37 falla.

Olgoædnam oddasak.

Spanien. Dal bægga dat komite, gutte galgai čallet dam lakkaarvalusa, man ala rika stivrejubme galgasi vuoddoduvvut, gærgam su bargoines. Dam arvalusa valdosistdoallo læ, atte personalaš luovosvuotta (friavuotta) galga doattaluvvut, stuorradigge jukkujuvvut guovte oassai, ammatolbmak æi galgaši matte tliccutalmavuoigadvuoda ja duomotaga ja obba Spanienest galgaši juokkehaš oazžot Ibmela balvalet su oskos mielde. Jos dat lakkan šadda ja dasto lakkan doattaluvvu, de matta dagjujuvvut, atte dam rikast læ stuorra oudanæbme šaddam buoreb guvlui, mutto dat læ diettelas, atte jos maggar buorek lagak addujuvvušegje, de dak æi avkod maidege nuft gukkago dat surgadlaš gaskavuoda doarro bista. Don Karlos hæga læk muttomak

bivdam, mutto dam vuoro vuost bäsai havitaga. Son männodage dagar govudagain ja vuigestaga rievvarvuodain, atte baldosen šaddam. Dam harrai ei læk Alfonsitalažakge bəloštəməst, dastgo olmušlašvuotta dainage ollasi vailo.

— Frankrika. Okta čalle, gi arvedəgje orro ləme daidi ašidi, mak soattai gullik, čalla frankrika soattelagadusai birra ja oktivərdeda daid Tuiskaəənam biərgasi guim. Son boatta aam oaiveli, atte Frankrika dam harrai lə hui həgje, ja atte dak, gək stivrejəgjen læk valjejuvvum, hui dokkeməttomak læk dam daggar ollesvutti sattet, atte Frankrika i darbaš ballat su sid-daguimines. Radđejubme lə avisčallid gieldam almotəməst maidege soattevəga birra, nuftgo maida maidege čallemest, manbokte əra rikak mattik əddoduvvuk.

— Herzegovinast bəgga stuorra moive ja vela almos doarroge. Dat ənabitta lə Ungarenin, Serbienain ja Montenegroain okti ravdai, adriatalaš ave bəvčabəldə. Herzegovinalažak lokkek ječasek dattot turkalažai valde vuolde bəssat ja Kroatiaın ovtastattujuvvut. Moivejəgjek læk Trebinje gavpnga birastattam. Rafetesvuotta bəgga obba dam guovlost. Maida Serbienest beggik olbmuk boattet Herzegovinai dorru i sərvam diti. 170,000 dagjujek dak herze-govinalažak, gək stuime læk dakkam.

— Engelas stuorradigge lə miedetam 270,000 speise Englanda krunno ʼarbejəgjai Indienest fidnam diti. Dam ruttajaraldaga

diti ləi stuorra naggo stuorradiggest, mutto almaken si datosek gangejəgje, gək dattu ruđa goaivot dam adnui.

— Ungarenest beggik dal valjejumid stuorradiggai rafalažat mannat. Oudalest ləemaš alelessi stuoibme ja vela doarroge dam rikast, goas stuorradiggai lə galgam valjejuvvut.

„Muitaləgje“ matta dingujuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuvvu guokte oarta ja gutta enkal.

Dastgo mi varap, atte manga dam avisa lokkin læk maksam avisa hadde, ja atte duoimatəgjek ei læk rudaid ožžom, de dak, gudek ei læk avisa oažžom dam jage, gočujuvu čallet dam birra duoimatəgjaidi. Girje manna mafsekaəttai puostast, go lə daggar bagjelčalag:

Muitaləgje

Vadsø.

Avissag.

„Finmarkens Amtstidende“

udfommer indtil Videre hver Lørdag. Bekjendtgjørelser modtages hver Dag og til Fredag 7m. Kl. 9.

Abonnement kan tegnes til enhver Tid. Bladet koster 1 Spd. aarlig, hvortil for Udenbys kommer Porto 15 ø.

Muitaləgje.

Bekjendtgjørelser, der maatte være af almen Interesse oversættes paa Lappisk og optages i dette Blad mod Erləggelse af 5 Skilling pr. Linie. Oversatte Bekjendtgjørelser indtages for 3 Skill. pr. Linie. Andre Bekjendtgjørelser optages ikke.

Prentjuvvum F. Kjeldseth prentijumest

læk d
vanan

—
atte
læi s
dobbo
da so
rikas
soava
dunk
karlia
ožžu
si bu
aige.

læ d
lažai
maid

—
tala
rikai
əva

ge r
vu s
vagj
læk
sən

—

məi
dan

lid
son

hət
jete

adr
des

Grə
si l

val
ja

lek

læk duššam, mutto maida ollo olbmuk hævvanam.

— Spaniën. Aiga mi juo muitalæime, atte dat nuorra gonagas Alfons, gutte okti læi soattai mannam Don Karlos vuostai dobbe goargo vuoittem dii masa battaradda soatte sajest vulgi. Son datoi dasto su rikas olbmuid oalgotet daina, atte son mak soavada læ oazžomen Don Karlosin, mutto dumbodda go son olbmuid nuft oalgoti, de karlistalažak, gæk æi orrum joavdelassan, ožžu dile rakkanet odđa dorru, nuft atte si burist vuot mattik soade bistedet muttom aige. Dal balatuvvu vela datge, atte Alfons læ dam vuoinastæme bokte, maid karlistalažaidi læ suovvam, sigjidi vuoittoid addam, maid mudoi æi læm mattet nakcet.

— Tuiskaæna. Okta ruoša avisa muitala migjidi, atte Proisen lifçi juo fast Frankrikain doarromen, jos Ruošša ja Englanda æva lifçi dam hettem. Bircadest bai orroge rafe! Davve Tuiskaædnemest bikkujuvvu sagga, atte aigek læk hæjok. Bargo-vagjegvuotta læ stuores ja duttelas i dalle læk boattoge. Maida duogjarak læk dam sæmma dilest.

— Grækalaš ædnemest læ gonagas mælgat bircadest. Dille i oro buorranam dam bokte, atte gonagas læ odđa raddebelid aldces valdam. Grækalažak lokkik, atte son i buorren datost dam dakkam, mutto hætte su læ baggem dam miedesvuoda čajetet. Gonagas Georg læ nuft uccan arvost adnujuvvum, atte olbmuk æi šat gapperidesekge bajed, go su oidnik vuojašæme. Grækalažaidi i læk datge buore dakkam, go si læk fuomašam, atte sin gonagas ollo arvalusaid adna æra rikai raddejegji guim, ja dai arvalusai birra æi oažo su raddebælek maidegen diettet.

— Østerika. Mannam manost læi gav-

nadæbme dam ædnam kæisarin ja Ruoš ædnam kæisarin. Atte prøisalažak vuogas čalmin æi gæččam dam gavnadæbmai, læ vassis, mutto balosek si varotik almotæmest.

— Islanda. Nuft mi oudal læp muitalam čollu muttom dollavarek dam ædnemest hirbmadet dola, gædge ja guna. Gudna oli, nuftgo min lokkek oudal læk gullam gidda min ædnami. Dal oidnu muitalusain Islandast, atte dat æna læ dam have soaigos lakkai šaddam oappaladdujuvvum dam dollagargasest, gædnečuorbmasest ja gudnaarvest, min sin varin bodi, mak juo aitus mangi læk soaigos lakkai dola čollum. Stuorra stukkak dam ædnemest læk dal anolašmættosen šaddam dambokte, atte gudna- ja gædgelovdaga vuollai læk čikkujuvvum. Muttom baikin læ gudna ovta alan aso ædnama alde. Ollo olbmuk færtijegje šivitidesekguim dalan battaret daidi baikidi, gost suogje læi gavdnemest. Min rikast læk muttomak algam rudaid čoağget daidi hædalazažaidi, ja mi æp æpped dam, atte væha i læk čoağgemest, mutto dat vække almaken læ dušše dam havvai. Ollo islandalažak, gæina obmudak læ duššam, gekkek Amerikai vuolget. Islandalažak læk dačai mañestboattek, gæk 9ad čuode jage siste, go Harald Haarfager obba dača ædnama læi vuollases ožžum, duttamættomvuodast gude ædnamesek ja vuolge borjastet dasa, go Islanda gavdne, gosa si asse. Galle mai hersko i læm assat guovdo davve jiegnaave, mutto dam si almakan oudal dakke, go ješvaldalaš gonagasa vuolde orrogotte.

Stuorradigge

Dam birra sađnadaddujuvvui sikke angeret ja bastelet. Dak olbmak, gæk dato-

šegje buok stivrejume, raddejume ja valde dušše ammatolbmaidi ja stuorra gavnalazaidi oskelduvvut jos si dam gangešegje, si ballik albmugolbmaid ja bargid luoittemest valjembævdai. Dat oidnujuvvui dalge, ja datosek gangejegje maida dam vuoro. Sin gaskast, gæk æi dattum mange vuoge mielde valjemvuoigadvuoda videduvvut dallobuigidi ja bargidi, man særvai ænaš skuvl-olbmakge gullik, namatuvvujek maida sameædnam hærraliena oudasažak (Evensen ja Schumacher). Sivert Nilsen arvalusa mielde mærreduvvui dasto, atte okta kommission asatuvvu, gutte galga oddasest dam aše jurdašæme vuollai valdet ja odða arvalusa valjemvidedæme birra stuorradigge oudi buktet. Nuftlakkai boatta fast ašše oudan mañnel ge oddasest læ stuorradiggai valjuvvum.

Stuorradigge læ mærredam, atte smava rutta galga mintejuvvut silbast 400,000 speise oudi ja bronseast 30,000 speise. (Bronse ožžusuvva dam lakkai, atte væike ja dadne okti sægotuvvuba.)

Golma poastarappai miedetuvvui bal-kalassen 100 speise gæsagi = 300 spaise. Hamani stivrejægjai miedetuvvui nuft gukka go dat dala stivrejægje læ ammatestest 1600 speise jakkasaš balkan.

Dasto mærreduvvui atte okta odða professoramat galga asatuvvut doluš olbmui rakkanasaid čoagget ja sin matolašvuoda dutkat nammalassi duji harrai. Diđulašvuotta dam harrai goččuuvvu amas gilli Arkæologian.

Stuorradigge oudi læ mangi juo læmaš buktum dat arvalus, atte Tromsa gavpuk galgaši oazžot valjet ješaldces oudasaža stuorradiggai. Dam ragjai læk Tromsa, Hammerfesta, Vargai ja Čaccesullu gavpugak særvalagai ovta oudasaža valjem. Mai-

da dagjagaš stuorradiggest sadnadaddujuvvui dam aše birra, mutto dat i jottam vela damage vuoro.

20,000 speise læ miedetuvvum diđulaš iskadæbmai muttom oasest Atlanteravest. Buorre i læk arvedet manen ærenoamaš avken dat galgaš læt, ja ærenoamaš oudalaš orro min mielast vaddes arvedet, atte dal galga rika kasast rutta goivujuvvut daggar adnui, goas rika kasast nuft ollo gaibeduvvu æra adnui. Diđulašvuoda oudedæme diti dat suige i lifči darbašlaš; dam gudne bivdost, atte mige æp galga huonobun geččujuvvut go æra olmuššlajak dat alma læge dakkam, mutto gudne maida matta mændo divras haddai ostujuvvut.

Radđujume ammatgirjid čađagæčadedin gavnati arvad oasse stuorradiggest, atte radđejubme læ moadde ammatolbma asatedin hæivemættom lakkai nuorrabuid valjem occi gaskast ja boarasabbuid ja dokkalabbuid mæddamannam. Dam birra sadnadaddujuvvui sagga ja ænaš stuorradigge-olbmak moitte dam dago radđejumest.

Stuorradigge læ miedetam, atte 13,850 speise ožžuk adnut rika kasast dam muittomærka ceggem diti, mi gonagas Karl Johani muitton læi dattujuvvum.

„Muitalægje“ matta dingujuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuvvu guokte oarta ja gutta enkal.

Dastgo mi varap, atte manga dam avisa lokkin læk maksam avisa hadde, ja atte duoimatægjek ei læk rudaid ožžom, de dak, gudek ei læk avisa oazžom dam jage, gočujuvu čallet dam birra duoimatægjaidi. Girje manna mafsekættai puostast, go læ daggar bagjelčalag:

Muitalægje

Vadsø.

Avissag.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest

goloim
ješalde
mačet
læ ma
Stuori
miede
væjaši
algoši
tifič
daši

—
gonag
nam
son
sajest
guose
dost
fidna

—
dagj
6500
kalaš
(min)
mied
gæin
čuoč
go r
juo
te n
šæb

—
kaib
dagj
ka l
man
spei
sisa
lakk
go
te 1
væt

goloim miedetuvvuši. Nuft avkalaš go dat ješaldes lifči dagar skuvlaid oažžot, arenoamaččet dabe dam gæčest, de dat almaken læ mælgadi vissis, atte dat i šadda duottan. Stuorradigge læ dušše ovta rekegjakkai miedetam dam 6000 speise. Daina lagin væjaši dat dappatuvvat, jos daggar skuvla algoši, atte maṇeb stuorradiggek æi miedetifči dam adnoi maidegen, ja dalle i šadda daši æra go alget ja dalan fast hæittet.

— 25ad bæive rajast Mai manost læmaš gonagas matkest. Danmarka ja tuiska ædnam čade son læ jottam ja gudnejættujumin son læ vuostaivaldujuvvum læmaš juokke sajest. Su ulbme læ vela ruoša kæisar guosest fidnat. Maida læskadronnig læ jodost tuiskaædnami ja daida Italienest fidnat.

— Skuvlaolbmai balka buoredam diti læ dagjagaš stuorradigge miedetam oktibuok 65000 speise æmbo go oudal. Mælgat mærkalaš læ vuttivaldet, atte dam hærraliena (min) oudasažak, gæk mielastæsga læva miedetam balkalasi daidi ammatolbmaidi, gæina oudal læmaš duhat ja vela nublok čuotte speisege jakkasaš balkan, vuostehago matiga dakkat, goas skuvlaolbmaidi, gæijuo aitus læ nuft uccan boatte, atte æi mate mainage lagin daina ællet. Sin jurdašæbme læ miġjidi vægjemættom arvedet.

— Dal oidnujuvvu, atte go buok čoakkaibigjujuvvu daihe oktiluittujuvvu, mai dagjagaš stuorradigge miedetæme mielde rika kasast galga boatte rekegjagest olgos mannat, de dat šadda oktibuok 7,200,000 speise. Luoitto mielde doavotuvvu, atte sisa galga boattet 6,377,000 speise; nuftlakkai læ olgosmanno 822,000 speise æmbo go sisa-boatto. Maṇnelest, nammalassi boatte nummirest mi aigop, jos æstaduvvuš æp, væha sardnot dam dal loapatuvvum stuor-

radigge bargo birra.

— Jotte bappa G. Sandberg læ bappan mærrereduvvum madavarjagi (Akkolagnjargi).

O l g o æ d n a m o d d a s a k .

Danmarka. Mi læp oudal juo duolle dalle muitalam, atte stuurra oasse Danmarka stuurradiggest læ dai maṇemuš aigi læmaš ridost gonagas raddebeliguim. Vieka aige læ orrum dam lakkai, atte dak raddebælek, gæk gonagasa oaivadægjen læk valjejuvvum, gæi gaskast Fonnesbech læ oaivamus, færtijek saje čakket æra raddebelidi. Vela muttomak dainage, gæk stuurradiggest læk raddejume bæle doallam, orruk dal dam oaiveli boattam, atte dald raddejubme i daide sattet laga buoredæme bargo oudedet. Dal læ maida dat dappatuvvam, mi gukka aige læ vurdujuvvum. Fonnesbech su guimidesguim læ færttem eritlavket gonagas raddejumest. Danmarka gonagas læ dal ječas birastattam æra raddebeli guim. Vad-des læ dal vuost maidege dagjat su odđa raddebeli diti, mutto orro almaken dam lakkai, atte uccan vegjek sige stuurradiggeduttadet.

— Grækalaš ædnamest muitaluvvu, atte dronnig læ viggatam gonagassa hæittet su gonagasvuodas ja dam ædnama guoddet dam rafetesvuoda ja moive diti, mi dam ædnamest læ. Ruoša ædnam airas (Gesanta) læ sardnotam gonagasa hæittet dam jurdaga ja loppedam, atte ruošast matta vække vurdujuvvut jos hætte šadda. Gonagas læ odđa raddebelid aldces valjem, mai guim aigo ain gæččalet raddejume oudast čuožžot.

— Amerikast læ raddejume oudastčuožžo Grant diedetam, atte son i dato æmbo valjejuvvut dam ammati. Dal æi darbaš æm-

bo amerikanalažak naggatallat dam alde, galga go Grant valjjuvvut vai i. Dam birra læmaš juo gukka aige naggo.

— Ruotast læ gonagasast 5 raddebæle ammatidesek hæitam. Sugja dasa i oidnu čielgaset. Dat almaken orro čielgas atte soappamættomuotta rúota stuorradiggin i læk dasa sugjan. Satta baiča nuft læt, atte gonagas læ ješ dattum aldces æra raddebelid.

— Englandast læk gallad stuorab gavpalaža ræstaluvvam. Ræstalumek dal beggik juokke guovlost.

Stuorradigge

Dollaskipa servidi læ rika kasast miedetuvvum: Dollaskipaidi. mak Stavanger vuonain jottik, 7,250 speise; daide mak Bergen vuonain jottik, 16,900; daidi, mak Romsdal hærralienast (amtast) jottik, 11,850; Trondem hærralidni dam sëmma adnui 800; Norlanda hærralidni 18000; Tromsa hærralidni 8000; Same ædnam hærralidni 11000; Bergen ja Trondem dollaskipa særvai 70,000; njælje dollaskipi, mak javri ja jogai mieldet jottik, 1100, nuftlakkai oktibuok dollaskipa jottui 144,900.

Buok hærralienai skuvlakasaidi obba rikast læ rikakasast læ mæreduvvum oktibuok boatte rekegjakkai 72000; Skuvlaidi mattatus gaskaomid hakkam diti læ miedetuvvum 4500; Nissonid oapatam diti dokkalažžan oapatamfidnoi læ mæreduvvum 16000; Aleb albmugskuvlaidi ja oapategji skuvlaidi 10500; Stipendium skuvla olbmaid, dat læ matkeruttan daggaridi, gæk dattuk gost nuft jottet maidege oddasid oappam diti daihe oapasek lasetam diti man nuft harrai mi sin fidnoi gulla, læ miedetuvvum 600. Sami ja lodi oudanæme varas darogilli 3000.

Didulašvuoda jottidi læ Stipendium (matkeruttan) 3100; Kristiania didulašvuoda særvai 500; Trondem didulašvuoda særvai 528; Burgen Musæumi 2000; Tromsa Musæumi 400; Prentetussi oazžom diti, mi rika histoarjai gulla 1050; Boarre aige adno rakkanasai varjalæme særvai 1400; Møller ja Bergslien malemskuvli 300; Dagar govai čoaggemi, mak dušše dači gullik, 2500 sp.; Kristiania govatamskuvli 4000; Govatamskuvlaidi æra gavpugin 2,350; Didulažai ja koanstalažai raisuidi olgoædnemest 3000; Troandem duobmogirko divodæbma 10,000 speise.

Dasto valdejuvvujegje gallad stuorradigge oudi buktjuvvum arvalusa jurdašæme vuollai, mai mielde ænebuk galgašegje bæssat rika asatusaidi oskaldasvuoda vuordnot ja luftlakkai valjemvuogadvuoda oazžot, go min dala valdo laga mielde læ lovalaš. Josjuoge ænaš oasse stuorradigge olbmain dam miedetegje, atte ænebuide berreši dat vuogadvuotta addujuvvut, de almaken æi mattam dam alde šiettat.

„Muitalægje“ matta dingujuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuvu guokte oarta ja gutta enkal.

Dastgo mi varap, atte manga dam avisa lokkin læk maksam avisa hadde, ja atte duoimatægjek ei læk rudaid ožžom, de dak, gudek ei læk avisa oazžom dam jage, gočujuvu čallet dam birra duoimatægjaidi. Girje manna mafsekættai puostast, go læ daggar bagjelčalag:

Muitalægje

Vadsø.

Avissag.

Prentjuvvum F. Kjeldseth prentijumest.

Olgoednam oddasak.

Frankrika. Dat læ diettelaš, atte dastest go doarro Franska ja Tuiskaednam gaskast nogai 1871 i læk sin gaskavuotta mattam læt ærenoamaš buorre. Dalle go vaidno nogai vegje galle tuiskalažak ječasek jeddem daina jurdagin, atte dal læ dam mađe varra ja ællo valdujuvvum dam Frankrikast atte moadde buolvadakki æmbo i duosta likka-dišgoattet. Mutto dal orruk tuiska avisak čajetæme, atte ballo i læk almaken aibas havdaduvvum. Goas tuiska avisak dal lökkik, atte Frankrika illa daida duostat dastduoko nuft hattet Tuiskaednama moft 1870 vuodalogost dagai, de dak sanek orruk dego dam balo čajetæme, atte boatte vuoro vægja Tuiska rika šaddat dam dukkuræme makset. Dat, atte Frankrika dal læ ožžum republikanalaš raddejume i læk goggoge mattam tuiskalažaid oagjodet, ja alelessi hallik tuiska avisak dam doaima ja angervuoda birra, maina franska rüddebme ječas rika værjota.

— Spanienest mitaluvvu, atte gonagasa Alfons bæivek orruk væha dego čuvgodæme. Karlialažak dagjujegje algost dam manost gaskastæsek soappamættosen šaddam ja vela datge mitaluvvui atte dorum legje gaskastæsek. Raddebme rakkana soade lakkai ja doarro karlialažai vuostai galga oundeduvvut. Mano loapost oidnujuvvu, atte karlialažak æi læk hærganam, mutto sæmma lakkai mænnodek go oudalge.

— Tuiska raddejume rido katolikalaš bispai ja bapai guim orro aigomen rido daihe naggo boccedattemen Prøisen ja Østerrika gaski. Brislau bispa, gutte liccui su ammatestest, vægja dam rido sattet matkai. Su bispalienast læ nammalassi stukka Østerrika raja siste. Jos Prøisenest dalle liccuge de almaken bisso bispan dam stuk-

kast, mi Østerriki gulla. Moft tuiskalažak dam čuolma čovdešik, dam bai læš oaidnet. Maida Belgien ja Tuiska raddejumi gaskast oidnujuvvu væha sorre. Belgienest læ katolikalaš osko dovdastus dat, mi rika osko dovdastussan matta celkujuvvut. Belgien bispak ja bapak læk viggam dai bapai ja bispai bæle valdet, gæk Tuiskaednamest læk laga vastadusa vuollai šaddam. Dam gæčeld læk basteles čalašæmek algam dam guovte rika raddejumi gaskast.

— Engelandast læk dak bargek, gæk bietalam læk bargamest dam haddai, maid bargatægjek dattuk addet, dal stuorra hædest. Mutto hætte i læk sin baittam vela vuollanet æige juo aitus bargatægjekge miedet buorreb balka addet. Dal balatuvvu stuorra stuibme dam gæčeld.

Stuorradigge

Daddeke berre dast namatuvvut, atte telegrafstivrejægje vuollasažži mæreduvvui 1000 speise jakkasaš balkan, kasa oudastčužžui 800 speise, rekeg doaimatægjai 600, guda telegrafbærraigeččidi 800 speise gæsagi, vida bærraigeččidi 700 speise gæsagi j. n. v. Buokaidi læ mæreduvvum balkalassi 5 jage balvalusa gæčest. Telegrafast læ rekenastujuvvum boatton 230,000 speise ja olgosmannon fast 218,500 speise.

Dasto mæreduvvui atte 11,500 speise galgik maksut telegrafa oazžom diti Moast Selsøviki; 13,000 speis Čaccesullust Berlevakkai; 11,000 algem diti telegrafa rakadet Koakgieddest Gjesverri; 15000 odda strænga bigjam diti Lillehammerest Trondemi, 16,000 odda strænga bigjagoattem diti Lillehammerest Bergeni; 1,800 odda stænga bigjam diti Kristianiast Drammeni; 3,800 odda strænga bigjam diti Kristianiast Sarps-

borgi; 10,000 odða strænga bigjam diti Tønsbergast Arendali; 67,000 odða strænga bigjam diti Vefsenest Monselvi.

Dasto mærræduvjugje 30,000 speise adnut nana sattoid bisotam diti ja muttom skikkaridi balkan.

Rangastuslagadusaidi nuftgo slavva-
vuodaidi ja tugthusaidi læ miedetuvvum
102,890 speise. Dat læ duodai stuorra
summa rikast dušše værredakkid rangaštam
diti. Mutto nuft gukka go værredakkik ja
bahajuonalažak gavdnujek, de læ dat gollo
væltakættes darbašlaš, dastgo rika olbmuk
æi mate æra lakkai ječasek sugjet dagga-
ražai vuostai, go dam bokte, atte daid gid-
da bigja.

Gonagasa boatto darro rikast læ stuor-
radiggest nuft mærræduvvum: Gonagassi su
dallodoallami 84,000 speise, læskadronnigi
Josefnai 16000, prinsessai Theresseai 3000,
prinsessai Eugeniai 2000 speise. Bisotæme
diti sloata — dat læ dat viste, gost gona-
gas orro, gost Kristianiast fidna — ja dam,
mi sloatti gulla, nuftgo maida Oskarshalla,
mi gonagasast læ ostum, oktibuok mærræ-
duvvum rekegjagest 13,451 speise. 5,250
speise legje gaibeduvvum huksem diti odða
assamviste sloata garden doaimatægjai, mut-
to dak æi miedetuvvum.

Satto- ja borramušruttan stuerradigge-
olbmaidu ja valjijegjidi læ mærræduvvum ok-
tibuok 48000 speise, æra olgusmanuk, mak
stuurradiggai guskik oktibuok 21033 speise;
raddejume doaimatussi gulli goluk sikke
Kristianiast ja Stockholmast (æreb sin bal-
ka) 72,004 speise.

Jerusalemest, dat gavpuk, gost min
lonestægjamek galladaši finai ja maņemusta
ruosa jabmema gillai, læ dal mordedæmek
daihe olmuš goddemak soaigos davjes da-

gok. Nuft mitaluvvu, atte maņemuš ja-
gest læk bagjel 100 olbmuk hægasek mas-
sam mordar gieða bokte, ja mi vela læ
buok bahamus, dat læ dat, atte æi šadda
dak værredakkek obba rangastuvvumge.

Okta vaivaš studenta bodi okti Luther
lusa ja anestuvai sust rudaid. Lutherest i
læm æmbo go okta dala ruttan, mutto al-
maken son i dattom studenta væketaga
luoittet. Son valdi bursas ja celki: „Boade
olbmačam olgus! Hærra læ dast ja gai-
beda du“, ja nuft addi son studenti su
aidno rdas.

Dronnig Marja Skotlandast dam osko-
laš John Knox birra: „Mon balam æmbo
su rokkadusain go 10,000 soatteolbmain.“

Bappa Anders Odelius ruotaædnamest,
gutte læ čallam manga čaba vuoiņalaš vir-
sa, morrani suddonakkarest dambokte, atte
oini hævne čurruka giddemen su goddose-
stes.

Dastgo mi varap, atte manga dam
avisa lokkin læk maksam avisa hadde, ja
atte duoimatægjek ei læk rudaid ožžom, de
dak, gudek ei læk avisa oazžom dam jage,
gočujuvu čallet dam birra duoimatægjaidi.
Girje manna mafsekættai puostast, go læ
daggar bagjelčalag:

Muitalægje

Vadsø.

Avisag.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.

oazžot jottet æra go daggar rekegid, mak krunnoi ala čugjik.

— Lofotenest læ dam dalve læmaš ærenoamaš buorre bivdo. 23 million guole lokkik fidnijuvvum. Hadde læmaš 6 speise ja 4 oarta čuodest, 5 speise vuovias farpalest ja 8 speise ja 3½ oarta mæddem farpalest. Vuovias fidnek læmaš 52 duhat farpal ja 28 duhat farpal mæddema. Nuftlakkai læ bivdujuvvum lakka 157 million speise oudast. Namdalenest læi maida buorre bivdo ja algost læi haddege buorre, mutto dat gaččai dalan go gullujuvvui, atte Lofotenest læi burist fidnejuvvum.

— Levangeres læ dagjak 10,000 farpal havar dolvujuvvum Engelardi, ja dat buktum golma Levanger gavpug lagamuš gioldain. Hadde læmaš dobbe 11 oarta farpalest, nuftlakkai læ dam ovta gordnešlajast valdum 22000 speise.

— Darro rikast čallujuvvujek ja prentijuvvujek oktibuok 193 slai avisa. Mi sabmelažak æp nagad gusto ovtage bisotet.

O l g o æ d n a m o d d a s a k .

Frankrikast læ dal Mak Mahon odđa raddebelid ožžum. Moaddes læk stuorradiggeolbmai gaskast valdum, ja muttomak dittujek republikanalažžan. Almaken læk republikanalažak sagga duttamættomak dai odđa raddebeliguim; dastgo si balatik sin daggaren, gæk dattuk goaccat republikanalažai oudanæme rlka stivrejumeš.

— Spanien. Okta kariistalaš general, gæn namma læ Kaprera, læ gonagas Alions bællai mannam. Su farost orruk ædnagak aigomen Don Karlosl dærvuodaid dakkat. Nuft muitaluvvu, go læš duotta, atte 244 karlistalaš soattehærra læk Alfons bællai mannam. Jos dat oidnujuvvuš duottan, de

læ doavomest, atte vimak oanekes aigaige nokka dat vaigades gaskavuoda doarro, mi Spanien dille læ nuft varnotæbmen dakkam. Goas Don Karlos dam oaidna, atte su soatovækka su guoddela, dalle færte diettelasat songe hættet vaidnodæmest, ja dam ædnama gaoddet, man vuostai son læ mænnodam dego bahamus rievvar dušše trunno ala bæssam diti. Dat matta læt imaš, atte buok dat mainetes varra, maid son læ golgatam, su oamedovdi i galga boaldet nuft, atte ollasi rafetæbmen šaddaši. Okta girječalle Spanienest muitala, atte dat gaskavuoda doarro, mi dam rikast læmaš, læ rikast valdum bagjel guokte čuode duhat speise bæivai, mak ænaš læk algoædnami mannam, gost soatteværjok læk ožžusuvvam.

— Prøisenest læ dal gildum heppušid æra rikaidi vuvdumest. Sugja dam gildusi læ dat, atte franskalažak legje arvalesgoattam soattevækkasesek oastet tuiska ædnameš 10,000 heppuš. Gutte bahaid barga, son bahast balla. Prøisalaš raddejubme dietta, atte son i læk nuft burist bargam franskalažai vuostai, atte ballat i sæde. Oudalest mi læp muitalam, atte stuorradigge læ laga addam, mi mærræda, atte daina katolikalaš bispain ja bapain, gæk æi dato loppedes olles gululašvuoda daida lagaidi, mak girko dile harrai addujuvvujek, galga dat boatto valdujuvvut, mi sigjidi læmaš mærræduvvum rika kasast. Stuorradiggeolbma Hasenklever ja Bismarka gaskast læi bastelles sadnadaddam dam aše birra, mutto Bismarka almaken datos gangi.

— Lilleasienest læ ain nælgehætte vaigad. Konstantinopelest bodi gieskad dat dietto, atte dušše ovta lienast, gost oudalaš legje 52000 asse, læk dal 20,000 jabmam nælgehættai, nuftlak bagjel goalmadas obba olmušlogost.

Færa mi.

Hutkek. Okta franskalaš læ hutkam daggar klasa, mi i læk smierro, mutto mi sogja dego ærage mettal; vaiko dolastge njuoršudattujuvvuši man sagga, de dat i nubbastuva moftge.

— Engelandast læk daggar vavnak hutkujuvvum, mak ječak jottek algæssi daihe dampa (lievla) taga. Daina læk stalledavgek, mak gessujek dego dimoin, ja go dak luittujek ječasek nuollat, de jorragottik dak jorrik, mak vavna jodetek. Dak jottik 4 darro mila dimmost. Stuurab jottelvuoda doavotik ain daidi sattet.

— Okta ruotalaš, gæn namma læ Fahlman, hutkam daggar una, maina boaldamuš galgaši sestujuvvut. Dam una adnem bokte i galga makkaš æmbo goalmadus oasse mannat dam muorast, maid æra unak gessik.

Stuorradigge

læ miedetam, atte min rikast galga dat sæmma ruttašlagja adnut dast duoko go Ruotast ja Danmarkast. Nuftlakkai nokka dast duoko, speiseg ja skilleg rekeg ja krunak ja ørak sagjai bottik. Dam birra læi stuorradigest æljares sadnadaddam, dastgo okta oasse dattu dam aše goarkaduvvut maŋeb aigai. Nuft moft juokke ruttamoive læ juogost sikke vaivalaš ja maida vahaglaš, nuft varotep mi damge. 79 legje si, gæk čuožžolegje dam, atte særve dakkat Danmarkain ja Ruotain, ja dai gaskast legje maida min oudasažak Evensen ja Schumacher, 31 fast si, gæk maŋedæme dattu.

Dasto mæreduvvui ollo bæivai galga maksut daidi, gæk soattehepušid dollik.

Dastmaŋel mæreduvvui postamæstari Namsosast 1420 speise jakkasaš balkan, poastadoaimatægjai Brevikast 600, poasta-

mæstari Sarpsborgast 1150, politimæstari Kristiansundast 300, dam bagjeli fal, atte Kristiansunda gieldest maksujuvvu politimæstari jakkasažat 350 speise æreb 80 speise vistelaigon, Arendal politimæstari 350, ovta odða doaktar ammati Norlanda hærralienast 400, poastamæstari Porsgrundast 1230, 71 poastarappidi oktibuok 1230, odða doaimatamammati raddejumest 1200, fangavuoda ja giddagasaid doaimatægjai daihe oudastcužžui raddejumest 1200, čallai dam doaimatægje vuolde 600, mutto dam lakkai fal, atte okta æra ammat raddejumest uceduvvu; bakkalassen kontor oudastcužžui gæino rakadæme doaimatusast 200; gavpug dærvasvuoda bærraigæččai Bergenest 500; 7 čaccečuovga favtaidi balkan ja bakkalassen 2120 speise ja 30 skilleg; allaskuvla vuolegæb balvalegjidi, guđas lokkui, oktibuok 1800, daddeke nuft, atte juokkehažži lassan balka 5 jage balvalusa gæčest; balkan æra didulašvutti gulli rakkanasaidi Kristianiast valdujuvum balvalegjidi 6760 speise. Ædnambargo oudedæbmai ja šivitslajai buoredæbmai læ stuorradigge miedetam 33670 speise.

Rika Telegrafstivrejægjai mæreduvvui jakkasaš balkan 1600 ja dam dala telegrafstivrejægjai 200 jakkasaš bakkalassen. Okta oasse stuorradigest dattu sudnji 400 speise lassan, mutto dam æi gangim. Buok telegrafbargidi daihe riektabut balvalegjidi mæreduvvui balka dam lakkai, atte uccanaš lasetuvvui.

 „Muitalægje“ matta dingujuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuvvu guokte oarta ja gutta enkal.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.

Dalle
te M
atte M
boatte
gen.

gonag
soatte
soatte
tamæt
sæmm
gukka
dik K
Si bol
stik, s
botkul
dege s
bokte

—
ga mi
mak v
sisabo
dal m

—
nagasa
stuore
cækket
juvvu,
damge
soatte
balata
Go do
æra æ
dam d
saje, g

čoaakk
ar).
gatuvv
ette 2
žat čo

Dalle go son dobbe macai soattevagas lute Madridi barge poletibalvalægjek dam ala, atte Madrida olbmuk galge ilo čajetet su boattem diti, mutto dat i likostuvvam æise-gen. Dam sagjai almostuvai čielgaset, atte gonagasa farro su nastiguum čijatuvvum soattehærrai guim moitjuvvui. Don Alions soatte Karlitalažai vuostai læ ænašid duttamættosen dakkam Obbalokkai læ ain dat sëmma varnotes dille dam rikast, mi juo gukka aige læmaš. Karlitalažak væro valdik Kataloniast, Arragoniast ja Valensiast. Si boldik daid vistid, maidi dollavnak orostik, si bačalek dollavnavnid manadedin, si botkuk telegrafaid, amas raddejubme maidede sagaid sattet gosage. Juokke hutke bokte si moive stuoredek.

— Tuiskaæna. Dam rika odđa girkolaga mielde galga daina bispain ja bapain, mak vuostehakolažžan ječasek čajetek, buok sisaboatto valdujuvvut, mi sigjidi læmas oudal miedetuvvum.

— Grækalaš ædnamest, gost Danska gonagasa bardne læ gonagassam orro moive stuores. Dal læ galle vuost vægjemættom cælket moft dat moive loapaš. Dat oidnujuvvu, atte republikanalažai lokko læ stuores damge ædnamest, ja jos gonagas i datoš soattevægain æpegululažaid bagadet, de læ balatæmest, atte son ješ satta vuogjeluvvut. Go don gulak lokke maggar moivek ollo æra ædnamin læ, de don galgašik gitalusain dam dovdat ja nimmurkætte orrot ædnak saje, goggo nimmuræmek gullujek.

Stuorradigge

čoaikkaibodi las bæive dam manost (februar). Moadde smava lagadusa mañnel vuol-gatuvvujegje airasak raddejubmai diedtetet, ette 24ad davalaš stuorradigge læi lagalažat čoaagganam. Mañeb bæive læi fast stu-

orradigge čoakest ja airasi bokte vuostai-valdi statsminister (alemus olmai gonagasa raddebilin) Stanga, gutte logai dam trudnosaga, maid gonasgas ješ lifči lokkam, jos lifči mattam boattet darro oaivegavpugi.

Dasto logai gonagasa raddebælle Falsen čilgetusa rika dile birra, man oaive-sistdoalo mi dattop lokkidassamek muitalet.

Albmukskuvlai buoredæbme læ oudanæme. Skuvla-oivi arvalusa mielde aigo raddejubme gaibedet ruttamiedetæme oudanbæssam albmukmanai oapa oudedam diti. Maida skuvlabagjeligečči asatæbmai juokke hærra lienast aigo raddejubme lakkaarvalusa oudanbuktet.

Dam jage algo rajast i šadda oktage albmukskuvlaolmai oazžot ucceeb go bælnub speise vakkost, mutto almaken læ ain sin balka uccan, go juokke dinga divrodæbme vuttivaldujuvvu.

Kasain gæčče vaivašak læk rikast gæppanam, nuftgo maida dat summa, mi sin bajasdollui læ mannam.

Stuorradiggai buktujuvvu dagjag lakkaarvalusak læk arvalæme vuolde.

Tuollo læ mannam jagest sisa buktam rika 4,179,000 speise. Vidneværro læ læmaš 562,400 speise ja maltaværro (Maltan goččujuvvu dat gordne, mast vuola rakaduvvu) læmaš 403,200 speise.

Dimma stuorradigge gaibadusa mielde læ okta kommission valjejuvvum, gutte lensmani balka galga jurdašæme vuollai valdet ja dam harrai arvalusa oudanbuktet. Dat ašše i mate almaken gærgat dam muddost, atte dam stuorradiggai joavda.

Kongsberga silbavarest læ boattam 15,200 marke čilgijuvvum silba ja dambokte rikakassi boattam 36,200 saeise.

Mannam jage algost algojuvvui Kongsbergast gollerudai mintejubme. Guoktelog

krunosas̄ stukkak læk jagest mintijuvvum 987,660 speis oudi ja loge krunosazain fast 60,000 speise oudi. Loge øresaš bittak (10 øre læ 3 enkal) læk mintijuvvum 50,000 speise oudi. Jage loapast læk krudnobælekge algum mintijuvvut.

Mannam jage loapast læ rikakasast buorren 7,737,210 speise. Æreb dam læ vela rikakasast buoren 476,303 speise. Rutan læi rikakasast jage loapast 2,518,275 speise.

Rika vælge læi dam jage loapast 13,357,400 speise, nuftlakkai lassanam maŋemuš jagest 5 million speise.

Maida soattevæga harrai læk nubba-stusak arvaluvvumen.

Dai rudai oudast, maid oudeb stuurradigge dam adnui miedeti læk 19 stallehaka diggjuuvvum ja dam muddoi gærgam, atte rikkuk mattik farga gessušgottut. Kongsbergast læk mannam jagest 5,400 soattebissok boattam.

Gallad soatteskipa læk divoduvvum, ja muttomak læk ain divodæme vuolde.

Dam muddoi raddejume čilgetus rika dile birra.

Stuorradigge oudemuš bargo lave læt dat, atte dam 111 olbma, gæk dasa læk valjjuuvvum, juokket vissis osidi, mak komitean goččujuuvvujek. Dam stuurradiggest, mi dal læ čoakest, læk loge daggar komitea; dak galgik buok ašid jurdašæme vuollai valdet ja dasto obba stuurradigge oudi buktet arvalusain moft si gaddek gudek aše berret lageduvvut. Ješgudek komiteast læ su sierra bargo, oudamærka diti: Girkokomiteast valdujuuvvujek buok ašek jurdašæme vuollai, mak girke ja opatusa dillai gullik. Lakkakomiteast fast buok, mi rangastušlakki, giddagasaidi ja daggaridi gulla, ja moft ain vidasæbbut.

Min avisa i mate šiettadet dam mud-

dosaš olles diedo stuurradigge bargo birra, go min miella doalaši lokkidassamek addet, mutto dam made galga addujuuvvut go migjidi læ vejulaš.

20ad bæive februar manost mærrereduvvejge maŋestnamatuvvum pensionak amatolbmuidi, gæk oudeb stuurradigge maŋgel læk hæittam ammatidesek: Sundai P. H. Hoffmannai læ miedetuvvum jakkasazat 400 speise; Sundai Th. B. Thodi 500 speise; Sundai O. Jørstadi 550 speise; Amtmannai Arenseni stuurra maŋgo gæčest 1300 speise (muttomak dattu miedetet 1500 speise ja dast okta oasse fast dušše 1000 speise); Tuollokasserari Tønsbergi væha sadnadadam gæčest 500 speise; Tuollobalvalegjidi D. Kahrsi 450 speise, A. C. F. Beutliki 160 speise, A. I. Schjøtti 400 speise, P. B. Lindaasi 100 speise, O. Gopleni 200 speise; Tuollokasserari C. Blichfeldti 1000 speise; Poastamæstari O. M. Heggi 500 speise; Oapatægjai A. L. Brocki 500 speise; Professor Raschi 900 speise; Doaktari L. S. H. Landmarki 400; Oopategjidi V. F. Smithi 450; O. C. Thistedahli 600, Th. Kragi 436; Doaktari Heibergi 400; Soattehærrai C. F. Borekgrevinki 700; Soatteduobmari I. L. R. Otteseni 350; Kaffeini A. V. F. Schrøderi 320 speise. Æreb daid miedetuvvujegje vela dam sæmma vuoro moadde smava pensiona, mak æi læk juo sagga namatam vær-tage.

Dasto valdujuuvvui jurdašæme vuollai, moft amatolbmak čacebæle soattevæga bal-ka galga mærrereduvvut, gost si læk soatte-skipaiguim jottemen.

„Muitalægje“ matta dingjuuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuuvvu guokte oarta ja gutta enkal.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.

bappa buoremælgadi vissa dietta, atte sin ællem i soava kristalaza ællemi ja nuftlak-kai æi lifci gelbolazak altari mannat, æige mate danen gatavažžan lokkujuvvut, gæidi suddo læ andagassi loppeduvvum. Konfermationa harrai læi Wettergreen dam oaivelest, atte ædnagak mændo nuorra agest dasa mannik oudalgo ollasi arvedek dam sistdoalo. Dam čoakkemest, gost Wettergreen dam oaiveles almoti, diedetegje maida gallad albmug olbma sin jurdagæsek, ja dat orro dam guvni mannamen, atte sieloi divčodæme darbašvuotta læ nuft stuores gieldest, atte si mielastesek dattuk æletet dagar bodos bapa, manen Wettergreen aigo mannat. Savatatte lifci, atte ollo gieldest datošegje ja appadifci dam oudamærka čuovvot.

— Darro missionsærve sisaboatto læmæš mannam jagest 30,066 speise. Dam særvest i læk æra boatto go miellææfto addaldagak. Dam særvest læ nuftgo mi oudalest juo læp Sulu bispa Schreuder luopam ja sierra missionsærvo læ su væketam diti riegam. Dal biikko čadak ruttavagjevuođain, maid aitus i læm darbašet jos missionservin læi soavadet.

O l g o æ d n a m o d d a s a k .

Spanien. Serrano lotkulažat vuostai-valdi dam saga, atte Alfons læ gonagassan čurvujuvvum. Albmug bælest læk maida ænašak dudavažak dam doavagest, atte doarro dal galgaši nokkat ja rika maņemusta olgoldasatge rafe oazžot, mutto dat læ vissage duššalaš doava. Don Karlos læ sëmma famolaš go oudalge ja Spanien gonagas trunno diti, maid hælpost i oro aigomen luottet, son vissage doarro bisteta. Dam harrai læ su oskaldas gazze garves oafaruššat vaiko maid. Alfons læ juo al-

gam vašotet buok avisaid, mak su bæle æi læk ja mak luovesvuoda gaibedek olbmuidi. Gukka suige i biste oudal go buok æra oskosærvekge bottik dovdat su famo ja vašes son læ dai vuostai juo čajetišgoattam. Okta katolikalaš særve læ dat, maid son sugje. Mutto vaddes sudnji læ vela dam ječas gazege duttadet, gæi vægald son læ trunno ala bæssam; dastgo sin gaibedusak læk stuorrak dam buorre oudast, maid si læk sudnji dakkam, ja rika kassa læ guoros. Kastelar læ guođdam Spanien ja Portugali mannam, gost ærai guim særvalagai aigo republikanalaš avisa čallet. Alfons i læk vela ollo æra astam dakkat go ječas čajatallet. Daidi soatthærraidi, gæi gæčeld son læ trunno ala bæssam, læ dam ravaga addam, atte æi galgaši dastmaņel ječasek raddejubmai. Rika olbmuidi læ dat čiečanublok jakkasaš ganda cælkam, atte son datto læt sin a čč e. Voi dadde spalças! Mutto buoremus bæivek damge gonagasast juo daidik vassagoattam. Karlitalazak færtijek vuittujuvvut, jos rika galgaš rafe oazžot, ja dat i væje læt aibas hælpos ašše.

— Franska stuorradigge læ valjem ovta kommissiona, mi galga dutkam ja guoratal-lam vuollai valdet, magar lovetesvuodaiguim kæisarmielalazak (bonapartistalazak) læk valjejumidesek stuorradiggai oudedam. Raddejubme læ mai viggam hettet dam iskadæme mutto stuorradigge i oro dam son aigomen löžžet.

— Engelandast læmæš Gladstone, gr raddejume oudastčuožžun læi dassa go I raeli danen šaddai, vægjeles oudastmani sigjidi, gæk luovesvuoda dattuk, ja gæi vel mielde olbmak vuollegab sædostge gašegje særve adnet rika ja giel dai radtusast. Dal læ son dærvuođaid dakkan ustebidasas daina diedetemin, atte son

go æmbo sin oudastmannen læt ja lokka ječas dattot vuoinastet daina bargoin. Su sadne læmas vægalaš, mutto dai lokko, gæk dattuk goacat buok šlai oudanæme, læ nuft stuores, atte vela Gladstonege su vægjeles sanines i læk mattam dam oudanæme ganget, maid son læ dattom. Si occalek su sagga, gæk sust læk vuordam buok. Bargategji ja bargi gaskast læ ain dat oudiš naggo. Olio bargatægjek læk hæittam doaimatusaidæsek, ja luoittam bargidæsek mannat. Čudi duhati mielde šaddek dam bokte bargotaga ja dademielde maida laibetaga. Daggar dille i læk buorre, mutto bargi bagjelmæralaš naggo læ sin dam dil lai sattam.

— Tuiskaædnam sturradigge læ dal mæredam, atte sturradiggeolbmak dastduoko galgik bajasdolusesek dam aige go sturradiggest læk mavso oazžot. Dam ragjai æi læk maidege ožžum mutto ječak færtem koastedet ječasek. Mutto jos sturradigge læge dam mæredam, de almaken i læk vissis, atte dat duottan šadda; dastgo særveraddejubme satta ain vuostehago dakkat.

Dal læ Arnim ašše loapatuvvum dam lakkai, atte son læ dubmijuvvum 3 mano aigai giddagassi ja ašegoloid makset. Bismarka læi kæisarest dattom atte son galgai bæssat hæittet su ammatdoaimatebmuša, mutto kæisar dam i miedetam. Son adda Bismarki dam duodaštusa, son (kæisar) olles oskaldasvuoda sudnji adna. Dat vuostehakko, maid Bismarka læ sturradiggest gavdnam, lokkujuvvu valdosugjan su hæitem arvalussi. Bismark læ rokkis vækka-valdalašvuodain Tuiskaædnama stuoresen dakkam ja dego skenkem raddejægjai kæisarnama, damditi i læk imaš, atte kæisar illa datto su masset. Arnim ašše galga ašeb vuogadyuoda oudi goarkaduvvut.

— Spanienest læk dal dam muddoi dagjum, atte dal læk fast dorvastam, gonagasvaljejubmai. Dam rika oudiš raddejægje dronnig Isabella, gutte 1868 vuoddalogos gargedet færti rikastes, bardne Alfons læ dal danen valjijuvvum. Nuftlakkai bisti Serrano raddejubme aido jage. Alfons, gæn spanialažak dal læk valjim aldcesek læ dušše 18 jakkasaš manna. Avisak æi muiltal maggar moive gæčeld son danen læ šaddam, mutto i dat oro dadde mændo vaddes arvedet, moft dat læ gævvam. Ænaš oasse Spanien olbmuin, gæk æi læk harjanam luovosvutti ja ješradalašvutti mutto alelessi orrum bapai oalgotæme ja valde vuolde, læk ollasi huolatæmek dam harrai moft stivrejubme mannai. Daina lagin matta ucca oasaš rika olbmuin ja nammalassi dak, gæk soattevæga alde læk radak, ovta raddejume duššadet ja nubbe fast sagjai bigjat. Soaltakčora dagai Serranoge dibma raddejægjen. Mutto dat Serrano i læm čajetam maidege dokkalašvuodaid dam raddejume doaimatet, maid bagjelasas læi valdam. Nuft læ sagga jurdašatte, atte muttom oasse Spanieh gonagas mielalaš soattehærrain soppe dam arvalussi, atte Alfonsa gonagassan avnastet. Nuft mi varotep gævvam. Vades i væje damge gonagasa diti enostet, atte su gonagasvuotta vægjai læt sagga nokkavaš. Očda gonagas læ loppedam karlistalažaidi arbmo go doaro heitešik.

— Kina kæisar jami 21as bæive mannam manost. Su manestcuovvo daihe arbolaš læ dušše vida jakkasaš.

„Muiltalægje“ matta dingujuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuvvu guokte oarta ja gutta enkal.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.

Mu
dak bo
lassi da
hadde
min ski
fravtaid
Dasa ve
lokkui i
sam ša
gege.
doolbm
ja dam
dast ša
mate e
jakke.
burist l
dam æ
dat fæi
hærrali
Da
dal nol
dedin
ilolaš j
mel, gu
ædnam
duokku
laš bu

Čac

G

sast oi
I okta
mutto
vuorde
saši go
gin fæ
mudoi
dasekg
oudal
si læk

Mutto jage mannamest, læk almaken dak boatto-agjagak væha cæikam, namma-lassi dambokte, atte min muorraværkest læ hadde gæc̄am olgoædnamest, nuftgo maida min skipaolbmak æi læk šat dagar alla fravtaid ožžum go dast oudeb guokte jage. Dasa vela lassan, atte ædnam šaddo obbalokkui i likkustuvvam burist ja nuft i juk-sam šaddolašvuoda harrai obba gærde jagege. Maida dat læ stuorra vahagen bældoolbmai, atte bargek juokke sajest vilu, ja dam sujast æi happetam čakča arvi oudast šaddosek erit oazžot. I bivduiditige mate celkujuvvut, atte dat læmaš valjogas jakke. Ovtá sameædnamest dat likkustuvvai burist lakkai. Æi galle aitus oasek šaddam ærenpamaš stuorrak, mutto damditi dat færte buorren dagjut, go dat oli mietta hærraliena.

Daina čilgetusain mi dal loapatep dam dal nokkam jage histoarja, ja dasa cælkededin dærvuodaid, savap mi lokkidassamek ilolaš ja oasalaš oddajage. Dat buorre Ib-mel, gutte dam ragjai i læk goksam sameædnamage su burines, son divtaši ain dast-duokkuge samid oudanet čuvgetusi ja aigalaš buorre-dillai.

Čaccesullost Januar manost 1875.

Gæk aigušik 3ad jakkudaga dam aivisast oastet, ravvijuvvujek dalan dam makset. I oktage avisa maksujuvvu jage loapast, mutto jage algost. Prentejægje i mate vuordet mavsoin bargo ja bapar oudast dasaši go jakkudak læ gærgamen. Daina lagin færtijek dak, gæk avisa čalik ja æramudoi daina bargo adnik, makset vela ru-dasekge lokki oudast ja dasto jage vuordet oudal go baikege ožžuk dam ruđast, maid si læk golatam. Poastakassi mannik dam

avisast 5 speise arvo, ja amas poastarekegi moive šaddat, de færte datge gollo maksut jage algost. Opped dam færtijek si gillat, gæk dam avisa birra læk bargamen. Mi doaivoimek dalle go dam avisa algimek, atte samek, gæina nuft uccan čuvgetusa gæskaomek læk, galge dam iloin vuostaivaldet mieta sameædnam, hærraliena, mutto ænaš guovloin læ varmes oidnujuvvum, atte gafhad uccan læ savaldak čuvgetusa maŋnai. Jos uccange boadaši dam avisa bovte, almaken dat maŋas i gæsaši. Almaken dat mataši danen vuoddon šaddat, man ala samek ječak matašegje dasto hufset.

— Mission bispa Schreuder čalla dam missionsærvai, mi su vækketam diti læ rie-gadam Kristianiast, atte son læ vagjegvuodast færttem vuordet buok su darbašlaš dingaides oudedam diti su missionbargos. Son i æpped dam atte engalas missionsærvæk su æi vækketifci, mutto son i loga ječas jolgadet daina væke anestuvvat. Min mielast orro, atte son læ ječas naggarvuoda gæc̄eld vagjegvuodast, dastgo son i læm darbašet dam missionsærvest luoppat, mi su bajasdoallam 30 jage arvo.

— Dal læk čajatusak buok rikai ja olmušnali dingain šaddam nuft davalazžan, atte i mana sagga oktage jakke, goas dak æi adnu, gost nuft. Dal læ mærreduvvæ, atte 19ad bæive April manost 1876 galga okta dagar čajetubme alget Filadelfiast (Amerikast), gosa ænaš mailme rikain ja guovloin galgik saddejuvvut juokke šlai adno dinga čajatussan. Maida sami adno dingak vegjek dobbe šaddat oaidnemassi. Var-jag lensmanest Brunast læ nammalassi dat aiga atte dokko vuolget, mieldes valdededin juokke dingašlajain, mak sami anost læk, dobbe čajetam dili.

— Vugad — ja nuft vaigad, atte mate,

dat olmuš gæst juo læš vaibmo, njuorasvuoda taga dam gullat, læ dat muitalus, maid avisak sistesek dollik, ovta engalas skipa duššam 18ad bæive November manost m. j. Dam namatuvvum bæive čuovganæbmai fuomašuvvui, atte skipa læi buollam. Skipast, mi moadde čuotte mila læi lagamuš gaddest, legje oktibuok 476 olbmu. Dat læ diettelas maggar moive skipi šaddai, go dam fuomašegje buollemen. Guda vadnasest mak skipast legje, æi ožžusuvvum čaccai æmbo go guokte. Ovta vadnasest legje 32 olbmu, gæi gaskast kaftin, ja nubbest fast 30, gæi gaskast skipa oudemuš stivrman. Josjuoge kaftin ja stivrman aigoiga ovta farost jottet, de almaken sævdnjad ja dalke sodno æroti dam mađe atte lapatalaiga. Kaftin vadnasi i læk šat sakka gullum — dat varotuvvu hævvanam, mutto stivrman vanas bodi aimoidi dam lakkai, atte muttom skipa dam niæiga borgasti 9 bæive maŋŋel go skipastes læi ærranam. Dalle go valduijegje legje dušše viđas hægast, ja dainage legje guovtes juo miemaitaga. Dak guovtes jamiga maŋŋel go skipi læiga valdum. Nælege ja goiko læi nuft hiermos, atte dađestaga go oktage jami, de dak, gæk ællet bace, daid jabmam olbmui vara jukke ja dai vuivas borre. Dam buolle skipast sorbmašuvve nuft lakkai 414 olbmu æreb daid, gæk vadnasidi legje bæssam. Voi dadde man ollo varnotesvuotta bægga mailme vidodagast!

— Islandast čallujuvvu, atte danska gonagasa fidnam dast mannam gæsa i læk buoredam Islanda olbmui jurdagid Danmarka radđejume birra. Islanda olbmuk dovdi sagga burist, atte Danmarka radđejume datto mændo ječas sægotet sin lagadusaidi ja oaive sin alde adnet. Buok valjijumek Islanda stuorradiggai čajetik, atte

dam sullu assek æi liko Danska stivrejumbai, dastgo aive dagarak læk valjijuvvum gæk Islanda olbmui bæle čuožžuk. Jon Sigurdssoni, gutte Ialanda olbmui bælest sikke æljoin ja jierbmalašvuodain læ bargam Danmarka valde ja oaivastallam vuostai, læ dal čoggumen ællo, sudnji addaldaga hakkam diti gudnejetti ja gitevašvuoda mærkkan, ja dam čoaggema lokkik buorre oudanæme adnet. Dat čajeta, atte Islanda olbmuk arvost adnik daid olbmaid, gæk sin gaskast læk buoremus bargek.

Olgoædnam oddasak.

Spanien. Buorre i læk sælve oažžot moft ašek Spanienest mannik. Dat oidnujuvu, atte sikke karlistalažak ja radđejume ovta lakkai gielistæva. Juokke doarost dattoba guktug vuoitto aldeasga rabmut, vaiko ænaš doaroi diti matta celkujuvvut, atte dak æi læk goabbage lagadam vuittui. Radđejume bælest læ ali čuogjam, atte si dal farga aiguk karlistalažai valde duššadet, mutto dat aige i orroge vela mændo lakka, goas si galgik dam sattet.

Diedetæbme.

Gæk goalmad jakkudaga æi aiguš oastet dam avisast, si færtijek dam birra diedo addet doaimatægjai poastarappe bokte, maŋemuš mærest November mano loppi. Gæk dam æi læk dakkam, sigjidi šadda goalmad jakkudakge saddejuvvum ja makso gaibeduvvum.

„Muitalægje“ matta dingujuvvut juokke poastarappe bokte, go jakkudagast maksujuvvu guokte oarta ja gutta enkal.

Dak, gæk hæivejek maidegen saddet, mi dam avisi galga valdut, berrijek alelessi diedetet dam stivrejægjai, galga go sin namma prentejuvvut dam saddejuvvum čalaga vuollai. Stivrejægje.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijumest.

Tillæg til „Muitalægje.“

Çaccesullost juni manost 1876.

Muitalægje lokkidi!

Din avisa orosti ovcad nummirin. Nuftlakkai vegjik soabmasak daina huoikot, atte si æi læk ožžum ollasi dam jakkudaga, man oudast si læk maksam. Dak, gæk læk daina avisain dakkamuša adnam ja dam birra bargam, færtijek dam diti lokkidi čilget, manne dat orostet šaddai. Vuostas sugja dasa læ dat, atte dam avisa čalle dilalašvuotta i læk læmaš dagar dai aigi, atte son læ sattam čallet sagga juo damge, maid baggejuvvum læmaš čallet. Dasa vela lassan, atte „Muitalægje“ læi ovcad nummerin juo vælgaduvvam preatejægjai 18 speise. Mændo uccan læk nammalassi si lokkoi, gæk lokkek ja maksek dam avisa, ja daina i mate sin rutta ollet prentemgolatusaidi, vaiko sikke dam čalle ja doaimatægje alma balkataga læva bargam. Ærenoamačet dam diedetam diti lokkidi læk dak moadde rađa čallujuvvum. Mutto i dušše damditi. Maida dat galga muitaluvvut, atte soai, gæk ærenoamačet læva dam avisa birra bargam, aigošæiga maŋŋelest fastain oudedet bargosga, nammalassi dalle, jos soames ain višaše væha čallet dam avisa varas, ja jos Ibmel suovva ællema ja dærvasvuoda. Muttom guovlo lokkin i læk maksoge boattam moadde, jakkudaga oudast, vaiko avisa læ sin dingom mielde sigjidi saddejuvvum.

Jos dattobetet, ustebak! dam bisotet, de bargat darkelet dam makset juoke jage algost, ja maida mudui dam birra bargat nuft atte dat vidanifči, jos Ibmel suovva sigjidi apid dam birra bargat, gæk dam ragjai læk sikke bargo ja ælo oaffarussam.

Muitalænje stivrejægjest.

Erweitert zum Herbst 1974

Mittelschicht

Die Mittelschicht ist eine soziale Gruppe, die sich aus verschiedenen Berufsgruppen zusammensetzt. Sie ist durch ihre Bildung, Einkommen und Lebensweise charakterisiert. In der Mittelschicht sind vor allem Beamte, Angestellte, kleine Unternehmer und Freiberufler zu finden. Diese Gruppe spielt eine wichtige Rolle in der Gesellschaft, da sie für den Wohlstand und die Stabilität des Landes beiträgt. Die Mittelschicht ist auch für die Entwicklung neuer Technologien und Innovationen verantwortlich. In der Mittelschicht sind die Menschen meist gut ausgebildet und haben eine hohe soziale Mobilität. Sie sind in der Lage, ihren Lebensstandard zu verbessern und ihre Kinder in eine höhere soziale Schicht zu heben. Die Mittelschicht ist eine wichtige Stütze der Demokratie und der sozialen Gerechtigkeit. Sie fordert eine gerechte Verteilung der Ressourcen und die Abschaffung von Privilegien. Die Mittelschicht ist auch für die Entwicklung der Sozialpolitik verantwortlich. Sie fordert eine bessere Sozialversicherung und eine höhere Besteuerung der Reichen. Die Mittelschicht ist eine Gruppe, die sich für die Verbesserung der Gesellschaft einsetzt. Sie ist bereit, ihre Interessen zu verteidigen und für eine bessere Zukunft zu kämpfen. Die Mittelschicht ist eine Gruppe, die die Zukunft des Landes in guten Händen hat.

Die Mittelschicht ist eine Gruppe, die sich für die Verbesserung der Gesellschaft einsetzt. Sie ist bereit, ihre Interessen zu verteidigen und für eine bessere Zukunft zu kämpfen. Die Mittelschicht ist eine Gruppe, die die Zukunft des Landes in guten Händen hat.